

Arkivnr: 2014/278-51
Saksbehandlar: Therese Langhelle Wergeland

Saksframlegg**Saksgang**

Utval	Saknr.	Møtedato
Utval for miljø og samferdsel		14.03.2018
Fylkesutvalet		11.04.2018
Fylkestinget		12.06.2018

Kollektivstrategi for Hordaland - årsrapport 2017**Samandrag**

Fylkesrådmannen legg med dette fram Kollektivstrategi for Hordaland - årsrapport 2017.

Årsrapport 2017 gir informasjon om korleis utviklinga i kollektivtrafikken har vore det siste året, og korleis vi ligg an for å nå måla og gjennomføre strategiane i kollektivstrategi for Hordaland. Rapporten er bygd opp kring følgjande tema:

- Når vi måla? Rapportering av utvikling i viktige måleindikatorar
- Økonomiske nøkkeltal. Status i kollektivtrafikken sin økonomi
- Kollektivåret 2017. Viktige hendingar og tiltak i kollektivtrafikken
- Kollektivfakta. Informasjon om passasjerstatistikk, kontraktar o.a.

Dei overordna måla som ligg til grunn i kollektivstrategien er å ta veksten i persontransporten med miljøvenlege transportformer i byområda, og sikre mobilitetsbehov for innbyggjarane i fylket. Passasjerstatistikken viser at fleire reiser kollektivt også i 2017. Til saman var det nærare 70 millionar påstigande i Hordaland i 2017, og ei samla vekst på fem prosent for kollektivtrafikken i fylket totalt og seks prosent i Bergensområdet.

Økonomi: Saka omhandlar ikkje endringar i vedteken budsjett

Klima: Saka omhandlar årleg status for iverksatte tiltak som bidreg til å redusere klimapåverknadene frå persontransporten

Folkehelse: Saka er ei årleg statusrapportering av ei rekke tiltak som vil ha positiv innverknad på folkehelsa.

Regional planstrategi: Kopling til Klimaplan for Hordaland, Regional transportplan, Kollektivstrategi for Hordaland, Temaplan for låg- og nullsleppsbussar i Hordaland

Forslag til innstilling

Fylkestinget tek Kollektivstrategi for Hordaland – årsrapport 2017 til orientering.

Rune Haugsdal
fylkesrådmann

Håkon Rasmussen
fylkesdirektør samferdsel

Saksframlegget er godkjent elektronisk og har derfor inga underskrift.

Vedlegg

1 Kollektivstrategi for Hordaland - årsrapport 2017

Fylkesrådmannen, 27.02.2018

Bakgrunn

Fylkestinget vedtok juni 2014 ein strategi for utvikling av kollektivtrafikken i eit perspektiv fram mot 2030 (sak 30/2014). Kollektivstrategien blir følgt opp av eit fireårig handlingsprogram, som blir rullert årleg. Rullert handlingsprogram for perioden 2018 – 2021 blei vedteke av fylkestinget i desember 2017 (sak 106/2017).

Årsrapport 2017 gir informasjon om korleis utviklinga i kollektivtrafikken har vore det siste året, og korleis vi ligg an for å nå måla og gjennomføre strategiane i kollektivstrategi for Hordaland. Rapporten er bygd opp kring følgjande tema:

- Når vi måla? Rapportering av utvikling i viktige måleindikatorar
- Økonomiske nøkkeltal. Status i kollektivtrafikken sin økonomi
- Kollektivåret 2017. Viktige hendingar og tiltak i kollektivtrafikken
- Kollektivfakta. Informasjon om passasjerstatistikk, kontraktar o.a.

Følgjande oppsummerer utviklinga i dei utvalde måleindikatorane.

Når vi måla?

Dei overordna måla i kollektivstrategi for Hordaland er å ta veksten i persontransporten med miljøvenlege transportformer i byområda, og å sikre mobilitetsbehov for innbyggjarane i fylket.

Det er fastsett fire strategiske grep. Desse gir tydelege føringar for kva som skal til for å få mange fleire reisande med kollektivtrafikken. For kvart av dei fire grepa er det valt ut eit sett indikatorar for å kunne måle om utviklinga går i ønska retning. Strategiske grep og indikatorar er vist i tabellen under.

Overordna mål	Ta veksten i persontransporten med miljøvenlege transportformer i byområda og sikre mobilitetsbehov for innbyggjarane i fylket			
Strategiske grep	Betne tilbod der flest reiser	Enkle reiser	Effektive reiser	Miljøvenleg drift
Indikatorar	<ul style="list-style-type: none"> Reisande med kollektivtrafikken Kollektivandel i Bergensområdet 	<ul style="list-style-type: none"> Innbyggjarane si oppleving av eit enkelt kollektivtilbod 	<ul style="list-style-type: none"> Andel førehandskjøpte billetter Kollektivfelt/sambruksfelt Hastigheit på bystamlinjene 	<ul style="list-style-type: none"> CO₂-utslepp frå kollektivtrafikken Bussar med Euro 6-standard

Best tilbud der flest reiser. For å gi eit best mogleg kollektivtilbod til flest mogleg av innbyggjarane er det nødvendig å tilpasse kollektivtilbodet til dei store reisestraumane i fylket. Dette handlar om å styrke rutetilbodet der det er mange reisande, eller potensiale for nye reisande er stort. Det handlar også om å forenkle linjenett og rutetilbod. Viktigaste indikator for dette er utviklinga i talet på reisande.

I 2017 har kapasiteten i kollektivnettet i Bergensområdet blitt auka, både gjennom styrking med nye bussavgangar og forlenging av Bybanen til Flesland flyplass. Dette har gitt resultat og gav totalt 61,6 millionar påstigingar.

Passasjerstatistikken for heile Hordaland viser ein samla vekst på fem prosent i 2017, noko som gav i underkant av 70 millionar påstigingar. For Bergensområdet er veksten på omlag seks prosent.

Bybanen held fram med ei positiv utvikling i passasjertalet. Bybanen har no om lag 12,6 millionar årlege påstigingar, og står for 18 prosent av kollektivreisane i fylket.

Enkle reiser. Kollektivtrafikken skal vere eit enkelt og attraktivt reiseval. Tilbodet skal vere lett å bruke og ha høg kvalitet i heile reisekjeda. Dette handlar om å gjere det enkelt å finne informasjon, kjøpe billett og å auke befolkninga sin kjennskap til kollektivtrafikken. Viktigaste indikator for dette er utvikling i innbyggjarane si oppleving av eit enkelt kollektivtilbod.

I 2017 viser Skyss sine undersøkingar blant befolkninga i Hordaland at stadig fleire opplever det enkelt å finne fram i kollektivsystemet. Undersøkingane inkluderer både kollektivreisande og dei som ikkje nyttar kollektivtransport. I 2017 sa 65 prosent av befolkninga seg einig eller svært einig i at Skyss sitt kollektivtilbod er enkelt å forstå og 60 prosent meiner det er lett å forstå kva billetter som passer reisebehovet. Dette er ei forbetring på 6 og 7 prosentpoeng opp frå i fjor.

I budsjettet for 2018 vart det vedteke at innføring ny takst og sonestruktur skal skje frå 1. august 2018. Ny takstsonestruktur i Hordaland er eit viktig tiltak for å gjere det lettare å reise kollektivt i heile fylket. Målet med forenkling er å få fleire kollektivreisande, slik det er skildra i Kollektivstrategi for Hordaland. Modellen med sju soner er enkel å forstå, bruke og informere om. Dei aller fleste kollektivreisande, om lag 95 prosent, vil reise innanfor ei sone.

Effektive reiser. Kollektivreiser skal vere eit reelt alternativ til bilen, også når det gjeld reisetid. Rask og føreseieleg framføring av bussane er ein føresetnad for å levere eit godt tilbud til dei reisande. Dette handlar om infrastrukturtiltak som legg til rette for kollektivtrafikken, og andre verkemiddel som kan få ned reisetida. Viktige indikatorar på dette er utvikling av andelen førehandskjøpte billetter, kollektivfelt/sambruksfelt og hastigheit på bystamlinjene.

Eit viktig verkemiddel for å redusere reisetida er å få ned sal av billetter om bord. I 2017 har andelen førehandskjøpte billetter auka med ytterlegare sju prosentpoeng. Andel førehandskjøpte billetter har hatt ei auke 109 prosent sidan referanseåret 2013.

I mars 2017 sto kollektivfelt mellom Allestadveien og Skarphaugen ferdig. Utover dette er det ikkje innført nye strekningar med kollektiv- eller sambruksfelt i Bergen i 2017. Snitthastigheit på stamlinjene viser ei svak positiv endring i ettermiddagsrush, medan det i morgonrushet kjem til syne ei svak negativ endring frå 2016 til 2017.

Miljøvenleg drift. Kollektivtrafikken sitt viktigaste klima- og miljøbidrag er å ta trafikkveksten, og få ein større del av dei motoriserte reisene kollektive. I tillegg vil vi arbeide for at utsleppa frå kollektivtrafikken skal vere så låge som mogleg.

Sjølv om kollektivtrafikk står for ein del av utsleppa, er den eit viktig verkemiddel for å redusere dei totale klimagassutsleppa. Reiser med buss bidreg til å redusere CO₂-utslepp når kollektivreisene erstattar reiser med privatbil. Ein stor del av CO₂-utsleppet kjem frå buss – om lag seks prosent av det totale CO₂-utsleppet frå vegtrafikken. Lette køyretøy (privatbilar) står for om lag 75 prosent. Sjølv om kollektivtrafikk står for ein del av utsleppa er kollektivtrafikken eit viktig bidrag og verkemiddel for å redusere CO₂-utslepp og dei totale klimagassutsleppa. Det er difor viktig å sjå utsleppa frå kollektivtrafikken i samanheng med talet på reiser eller passasjerar.

Ein stadig aukande del av kollektivreisene blir utført utan direkte CO₂-utslepp. I 2017 utgjorde reiser med Bybanen 24 prosent av kollektivreisene i Bergen kommune. I tillegg kjem reiser som blir utført med trolleybussane på dagens linje 2.

Fylkesvegferjene står for omlag eit like stort CO₂-utslepp som heile bussparken i fylket. Skyss tildelte nye kontraktar for fylkesferjesambanda i 2016 og 2017. Ein vil med oppstart av nye ferjeambod oppnå ein betydeleg reduksjon i miljøbelastninga frå ferjetransporten i fylket. Operatørane har samla sett forplikta seg til å redusere CO₂-utsleppet med over 90 prosent. Det svarar til det årlege CO₂-utsleppet frå 21 000 gjennomsnitts personbilar.